

การวิเคราะห์องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ณัจฉริยาร์ พลสุลจริต^{1*} และ นพดล เจนอักษร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 2) ศึกษาผลการยืนยันองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (2) การวิเคราะห์องค์ประกอบ และ (3) การยืนยันองค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 96 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ตามคุณสมบัติที่กำหนด ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารโรงเรียน (2) ครู อาจารย์ในโรงเรียน และ (3) กรรมการสถานศึกษา รวมทั้งหมด 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะของผู้บริหาร มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 25 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .605 - .775 องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง.630 - .769 องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะของครู มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .638 - .735 องค์ประกอบที่ 4 คุณภาพของนักเรียน มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .608 - .690 องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .616 - .722 องค์ประกอบที่ 6 รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 3 ตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .667 - .751 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจาก ค่า K (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า Bartlett's Test of Sphericity ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และ 2) ผลการยืนยันสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบนั้น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และมีความเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียน

คำสำคัญ: สุขภาพองค์การ

รับพิจารณา: 4 เมษายน 2561

แก้ไข: 30 กรกฎาคม 2563

ตอบรับ: 24 กันยายน 2563

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

* ผู้มีพันธับระสานงาน โทร. +668 9089 3374 อีเมล: natcha.pol2501@gmail.com



Analysis of Organizational Health of the Secondary School

Natchariya Polsulajarit^{1*} and Nopadol Chenaksara²

Abstract

The purposes of this research were to: 1) determine the excellent factors for Organizational Health of the Secondary school and 2) confirm excellent factors for Organizational of the Secondary school. There were 3 steps of this research operation: firstly, concept of the research setting, secondly, factor analysis, and thirdly confirm the factors. The samples were taken from 96 of the secondary school under the office basic education. The respondents consisted of 3 groups which were: (1) The school directors or assistance directors, (2) teachers (3) School boards, totally 288 respondents. The instruments for collecting the data were unstructured interview, checklist observation form, opinionnaire, and checklist form. The data were analyzed by using frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and content analysis. The instruments for collecting the data were semi-structured interview, opinionnaires and questionnaires. The statistics for analyzing the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and content analysis. The results of this research found that: 1) The excellent factors for Organizational Health of the Secondary School were (1) Performance of The school directors (2) Acceptance of Participation of the school boards (3) Performance of the teachers (4) Quality of the students (5) Acceptance of Participation of parental and Community (6) Using the school directors' leadership style. 2) The excellent factors for Organizational Health of the Secondary School consisted of six factors. The experts confirmed that these factors were found propriety, feasibility, accuracy, and utility for the secondary school development to be Efficiency and effectiveness.

Keywords: Organizational Health

Received: April 4, 2018

Revised: July 30, 2020

Accepted: September 24, 2020

¹ Doctoral Degree Student, Educational Administration, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

² Assistant Professor, Faculty of Educational Administration, Graduate School Silpakorn University

* Corresponding Author Tel. +668 9089 3374 e-mail: natcha.pol2501@gmail.com

1. บทนำ

กระแสสังคมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี ส่งผลให้องค์การต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถานศึกษาก็เป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้สถานศึกษาคงอยู่ได้ โดยสมาชิกในองค์กร จะต้องร่วมมือกันในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคุณภาพของการจัดการศึกษาต้องได้รับการพัฒนา โดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การอย่างมีระบบและมีระเบียบแบบแผน ส่งผลให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายของการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ซึ่งกำหนด ให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข แต่จากสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการ พบว่า สถานศึกษา ยังไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้ ไม่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง จากการพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งทางด้านงบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ความรู้ เทคโนโลยี และการจัดการ พบว่า สถานศึกษามีทรัพยากรทางการบริหารจำกัด มีงบประมาณน้อย บุคลากรน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนชั้นเรียน ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เกิดปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยพื้นฐาน ส่งผลให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการจัดการศึกษาให้เสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันได้ ผลการดำเนินการดังกล่าวได้รับความสำเร็จ เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งให้เห็นว่า การบริหารจัดการองค์การของสถานศึกษา หรือกล่าว อีกนัยหนึ่งก็คือ สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ยังไม่มีความแข็งแรงสมบูรณ์ โดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ในการบริหารจัดการองค์การ [1]

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องบริหารจัดการในฐานะ

องค์การทางการศึกษาที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับปัญหา นโยบาย และยุทธศาสตร์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคม” แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านการบริหารองค์การด้านการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน [2]

สภาพปัญหาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย ที่ผ่านมจนถึงปัจจุบัน พบว่า การบริหารสถานศึกษายังพบปัญหาด้านการจัดการในระบบโรงเรียน ซึ่งยังขาดองค์ประกอบที่สำคัญอีกหลายประการที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์การ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ เช่นการพัฒนาไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น บุคลากรในโรงเรียนขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน บุคลากรขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ผู้บริหารโรงเรียนขาดวิสัยทัศน์ ขาดความยุติธรรมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม เป็นต้น และถ้าพิจารณาจากผลการปฏิรูปการศึกษาจะเห็นว่าได้รับความสำเร็จเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งให้เห็นว่าการบริหารจัดการองค์การสถานศึกษายังไม่มีความแข็งแรงสมบูรณ์พอ โดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ในการบริหารจัดการองค์การสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถานศึกษาสำคัญของประเทศ ที่จะต้องปรับปรุงเพื่อที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียน จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะวิเคราะห์หาองค์ประกอบสุขภาพองค์การโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำองค์ประกอบที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป



2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาผลการยืนยันองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 2,361 โรงเรียน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณสัดส่วน จากตารางของทาโร ยามานะ (Taro ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ภาค	ประชากร (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)			
			ผอ.	ครูผู้สอน	กรรมการสถานศึกษา	รวม
เหนือ	384	16	16	16	16	48
กลาง	553	22	22	22	22	66
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,048	43	43	43	43	129
ใต้	376	15	15	15	15	45
รวม	2,361	96	96	96	96	288

4. วิธีและขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิดทฤษฎี เอกสาร หนังสือ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

4.2 ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าตัวแปรเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา

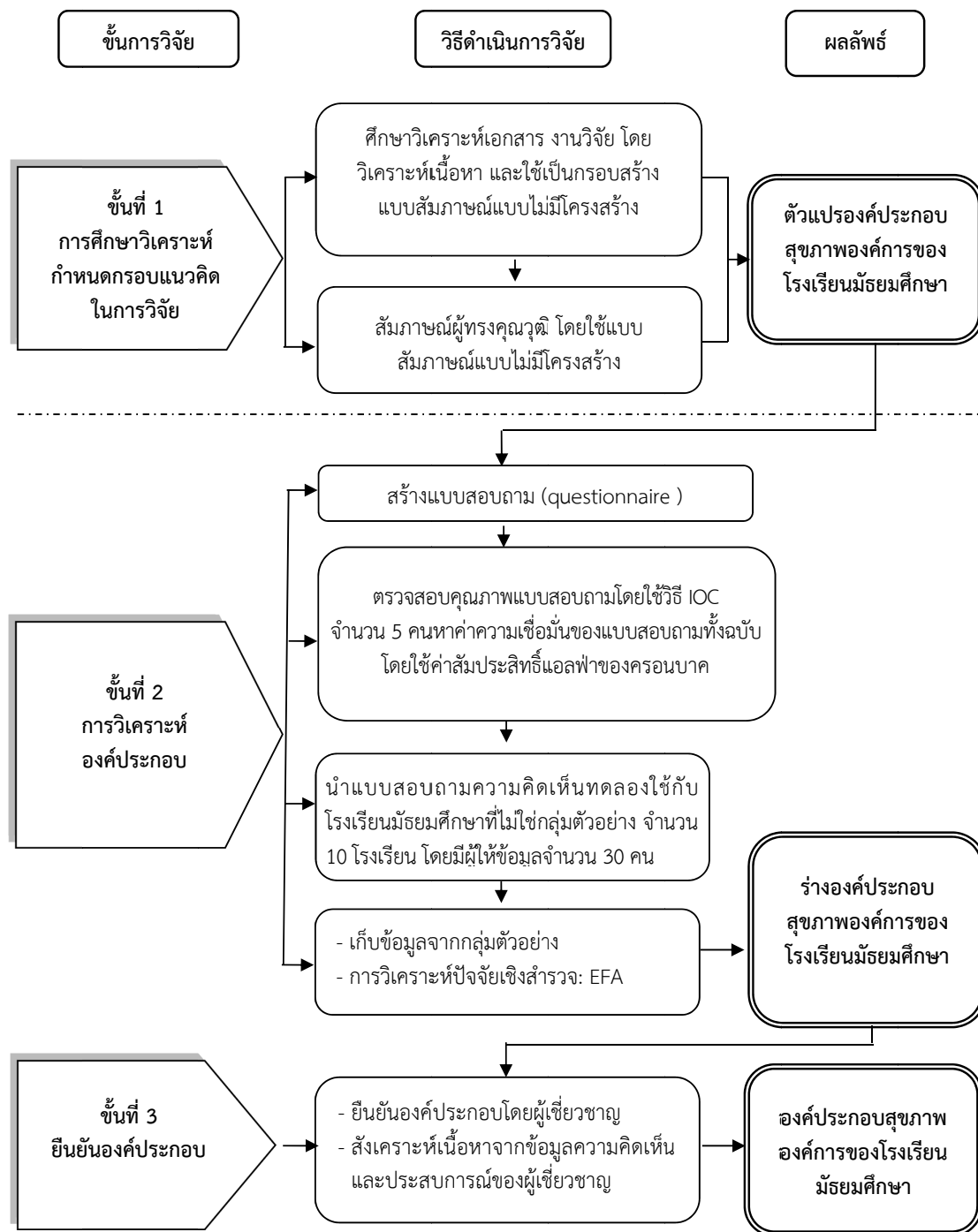
4.2.2 ผู้วิจัยนำบทสรุปตัวแปร จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (Content synthesis) เพื่อนำไปสร้างข้อคำถามของแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire)

4.2.3 ผู้วิจัยนำตัวแปรมาพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire)

4.2.4 ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Method) จำนวน 5 คน ประกอบด้วยกลุ่มที่ 1 เป็นนักวิชาการด้านการศึกษามีคุณสมบัติคือ (1) สำเร็จการศึกษาด้านปริญญาเอกด้านการบริหาร

Yamane) ที่ขนาดความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ได้กลุ่มตัวอย่าง 96 โรงเรียน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยแบ่งพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย เป็นรายภูมิภาค 4 ภูมิภาคโดยไม่กำหนดขนาดของโรงเรียนซึ่งได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ครูผู้สอน 3) กรรมการสถานศึกษา ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูล (กลุ่มตัวอย่าง) รวมทั้งสิ้น 288 คน รายละเอียด ดังตารางที่ 1

การศึกษา (2) มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่สู่สาธารณชน และ (3) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในแวดวงการศึกษา สำหรับกลุ่มที่ 2 เป็นนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษามีคุณสมบัติ คือ (1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษา (2) เป็นผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (3) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในแวดวงการศึกษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านภาษา ด้านสถิติ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 10 โรงเรียน โดยกำหนดให้ผู้ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ 1 คน ครู 1 คน และกรรมการสถานศึกษา 1 คน รวมทั้งสิ้น 30 คนเป็นผู้ให้ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น



รูปที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

(Reliability) ของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, Alpha

Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ ข้อมูล พบว่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าเท่ากับ 0.961

4.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยวิเคราะห์ จำนวนทั้งสิ้น 96 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน 2) ครูในโรงเรียน 1 คน และ 3) กรรมการสถานศึกษา 1 คน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

4.2.6 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบ ยืนยันองค์ประกอบคุณภาพองค์การของโรงเรียน มัธยมศึกษา เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ โดยผู้วิจัยนำเสนอองค์ประกอบให้ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน พิจารณาข้อมูลในประเด็นความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์

4.3 ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยอภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่า KMO (Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		0.955
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3.222E4
	df	7140
	Sig.	0.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) ของชุดข้อมูลที่เก็บได้จากการวิจัย พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.955 แสดงถึงความเหมาะสมเพียงพอของข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่าง ๆ ที่สามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ในระดับดีมาก เพราะค่า KMO มีค่าสูง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยค่าสถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig = 0.00 < .05) สำหรับค่า Sig น้อยกว่า .05 แสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป การวิเคราะห์องค์ประกอบของสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) หมุนแกนแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal Rotation)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) มีข้อตกลงเบื้องต้น คือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและพิจารณาจาก ค่า K (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าการวิเคราะห์ค่า KMO (Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity ที่ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) กำหนดเป็นองค์ประกอบตามเกณฑ์คัดเลือกตัวแปร ดังนี้ 1) ค่าความแปรปรวนของ ตัวแปร (Eigenvalue) ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ตามเกณฑ์ของไคเซอร์ (Kaiser's Criterion) 2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ .60 ขึ้นไป และ 3) มีตัวแปรที่บรรยายในแต่ละองค์ประกอบมีจำนวน 3 ตัวแปรขึ้นไป เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าว รายละเอียดดูจากตารางที่ 3



ตารางที่ 3 ค่าความแปรปรวนของตัวแปรองค์ประกอบสุภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา

Component	Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	60.715	50.595	50.595	24.430	20.358	20.358
2	4.719	3.933	54.528	13.939	11.615	31.974
3	3.864	3.220	57.748	7.617	6.348	38.322
4	2.666	2.222	59.970	5.871	4.892	43.214
5	2.402	2.002	61.972	5.752	4.793	48.007
6	2.119	1.766	63.738	5.017	4.181	52.188
7	1.846	1.538	65.276	5.013	4.178	56.366
8	1.726	1.439	66.715	3.730	3.108	59.474
9	1.600	1.334	68.048	3.374	2.812	62.286
10	1.354	1.128	69.177	3.127	2.606	64.892
11	1.290	1.075	70.252	2.997	2.497	67.389
12	1.264	1.053	71.305	2.549	2.124	69.513
13	1.182	.985	72.290	1.951	1.625	71.139
14	1.122	.935	73.225	1.751	1.459	72.598
15	1.037	.864	74.090	1.520	1.266	73.865
16	1.006	.839	74.929	1.277	1.064	74.929

จากตารางที่ 3 พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มี 16 องค์ประกอบ เมื่อหมุนแกนแล้วอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมด ร้อยละ 74.93 และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกที่มีค่าความแปรปรวน

ของตัวแปร (Eigenvalue) ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 1 มีค่าน้ำหนัก (Factor Loading) มีค่าตั้งแต่ .60 ขึ้นไป และมีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้มากกว่า 3 ตัวแปรขึ้นไป ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 องค์ประกอบและค่าน้ำหนักองค์ประกอบสุภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา

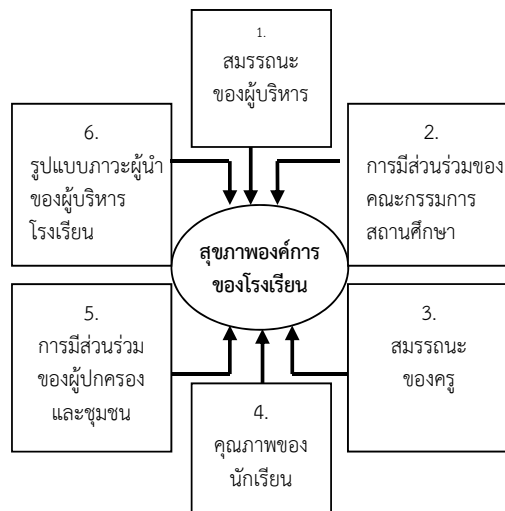
ลำดับที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนัก
1	องค์ประกอบที่ 1	25	.605 - .775
2	องค์ประกอบที่ 2	9	.630 - .769
3	องค์ประกอบที่ 3	3	.638 - .735
4	องค์ประกอบที่ 4	4	.608 - .690
5	องค์ประกอบที่ 5	4	.616 - .722
6	องค์ประกอบที่ 6	3	.667 - .751
	รวม	48	.605 - .775

จากตารางที่ 4 พบว่าองค์ประกอบที่ 1 ของสุภาพองค์การ ของโรงเรียนมัศึกษามีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดมีจำนวน 6 องค์ประกอบ โดยมีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 25 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .605 - .775 องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวแปร มีค่า

น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง.630 - .769 องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .638 - .735 องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .608 - .690 องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปร ที่อธิบายองค์ประกอบได้ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่

ระหว่าง .616 – .722 องค์ประกอบที่ 6 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .667 - .751 ซึ่งรวมมีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ ทั้งหมด 48 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .605 - .775

ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังรูปที่ 2



รูปที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพองค์การของ โรงเรียนมัธยมศึกษา

สรุปผลจากการวิเคราะห์ องค์ประกอบของสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สมรรถนะของผู้บริหาร 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 3) สมรรถนะของครู 4) คุณภาพของนักเรียน 5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 6) รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร

5.2 ผลการยืนยัน สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้การยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญในวงการศึกษา ระดับสูง จำนวน 5 คน โดยใช้สถิติร้อยละ พบว่าผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังกล่าว และเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้องและมีความเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของความถี่ในการยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา (n=5)

องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							
	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความถูกต้อง		ความเป็นประโยชน์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะของผู้บริหาร	5	100	5	100	5	100	5	100
องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	5	100	5	100	5	100	5	100
องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะของครู	5	100	5	100	5	100	5	100
องค์ประกอบที่ 4 คุณภาพของนักเรียน	5	100	5	100	5	100	5	100
องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	5	100	5	100	5	100	5	100

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

6.1 องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ลำดับน้ำหนักของปัจจัยที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) สมรรถนะของผู้บริหาร 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 3) สมรรถนะของครู 4) คุณภาพของผู้เรียน 5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 6) รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสุขภาพองค์การคือ ความสามารถขององค์การในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ของระบบสังคม ทำให้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลาง ความเปลี่ยนแปลง ถ้าหากโรงเรียนมีสุขภาพองค์การสมบูรณ์จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานอย่างมีความสุข ประสบผลสำเร็จ รวมถึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Iris Wellness [3] ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาด้านการพัฒนาองค์การได้กล่าวว่า องค์การสุขภาพดีเริ่มจากการที่บุคลากรในองค์การมีความสุขมาก่อน โดยที่ทำงาน เป็นที่เริ่มต้นของการสนับสนุนสุขภาพที่ดีของบุคลากรในองค์การ ทำให้สุขภาพหรือความเป็นอยู่ของบุคลากรดีขึ้น กลายเป็นเครื่องมือที่ทำให้เป้าหมายทางธุรกิจสำเร็จ และทำให้บุคลากรในองค์การอยู่ได้อย่างเป็นสุข ส่งผลให้มีพลังในการทำงานและยังสอดคล้องกับ Kouzes & Posner [4] ได้ศึกษาองค์ประกอบ 5 ประการของผู้นำที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในองค์การได้ตามเป้าหมายว่ามีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) การแสวงหาโอกาสและกระบวนกรที่ทำหาย 2) การสร้างแรงบันดาลใจและความร่วมมือของผู้ร่วมงานด้วยการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วม 3) การช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงความสามารถ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี และ 5) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลเรียงลำดับแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

6.1.1 องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ประกอบด้วย 25 ตัวแปร “สมรรถนะ” หรือขีดระดับความสามารถ (Competency) ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาในคุณลักษณะด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ลักษณะเฉพาะตัว

(Attribute) พฤติกรรม (Behavior) ประกอบกันทำให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ ส่งผลให้สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาแข็งแกร่ง แนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียน ควรดำเนินการต่อไปนี้ คือผู้บริหารควรสร้างความตระหนักความเข้าใจว่า ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมในองค์การ ส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุก ๆ ด้าน เพิ่มช่องทางการสื่อสาร เน้นการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานของโรงเรียนในทุกรูปแบบจัดตั้งศูนย์/หน่วยงานพัฒนาการใช้สื่อ พร้อมทั้งเพิ่มเติมงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอนเสริมสร้างขวัญในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร ปรับปรุงในเรื่องของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงานและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Celep [5] ศึกษา เรื่อง การอุทิศตนขององค์กร และครูในด้านการศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีสุขภาพดีมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ครูให้ความไว้วางใจต่อสถาบัน

6.1.2 องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งอธิบายความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 9 ตัวแปร คือ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารโรงเรียนไปในทิศทางเดียวกัน คณะกรรมการสถานศึกษาเปรียบเสมือนผู้แทนของท้องถิ่นที่จะเป็นกลไกเชื่อมโยง นโยบายของรัฐไปสู่ชุมชนที่ตั้งโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองดี ปัจจุบันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น สถานศึกษาหลายแห่งมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่มาจากผู้ปกครองและชุมชนอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิชัย [6] ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดี ซึ่งขัดแย้งกับ สุจิตรา และคณะ [7] ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าโดยรวม รายด้าน และรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนองค์กร ชุมชน จะเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากบุคคลในท้องถิ่น หรือเป็นผู้ที่มีบุตรศึกษาอยู่ในโรงเรียน มีอาชีพที่แตกต่าง กันและ มักเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของคณะ ครูในสถานศึกษา ประกอบกับสถานศึกษาขาดการติดต่อ ประสานงาน และไม่มีระบบการติดต่อประชาสัมพันธ์ที่ดี จึงทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการ ส่วนที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคล ที่มีความสำคัญในชุมชน มีประสบการณ์การทำงาน เกี่ยวกับการศึกษา แต่ไม่มีบทบาท ในการจัดการศึกษา โดยตรง ประกอบกับผู้บริหารการศึกษาไม่ได้เปิดโอกาส ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ งานวิจัยของ วรวิชัย [8] ที่เกี่ยวกับ ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และลักษณะงาน เฉพาะด้านน้อย มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย สถานศึกษากำหนดเนื้อหาสาระการประชุมให้คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานรับทราบมากกว่าให้ร่วมพิจารณา เสนอแนะและมีข้อมูลประกอบการพิจารณาของ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไม่มากเท่าที่ควร

6.1.3 องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะของครู เป็น องค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 ซึ่งอธิบาย ความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร ในองค์ประกอบที่ 3 คือ “สมรรถนะของครู” แสดงว่า ผู้ให้ ข้อมูลองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยม ศึกษา มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้อง กัน โดยเห็นว่า ครูมีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับนักเรียน ครูมีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ อย่างเต็มกำลังความสามารถ สอดคล้องกับ วราภรณ์ [9] และ ดิเรก [10] ที่กล่าวว่าครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับ โรงเรียน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะบุคคลสำคัญที่สุด ในกระบวนการ พัฒนาการศึกษา และการพัฒนาการเรียนรู้ก็คือ “ครู”

6.1.4 องค์ประกอบที่ 4 คุณภาพของนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ซึ่งอธิบายความสอดคล้อง ความสัมพันธ์ของ ตัวแปรทั้ง 4 สรุปได้ดังนี้ ตัวแปร ในองค์ประกอบที่ 4 คือ “คุณภาพของนักเรียน” แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูล องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเป็นไปใน ทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน โดยเห็นว่าสมรรถนะของนักเรียน (Competencies of learners) เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนมี และใช้ได้อย่าง เหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตาม เป้าหมาย ซึ่ง คุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคมลักษณะนิสัยส่วนตัว ตลอดจน รูปแบบความคิด และวิธีการคิด ความรู้สึก และการ กระทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิพล ภายนอกอื่น ๆ เช่น สภาพชุมชน ปัจจัยทางด้านเชาว์ ปัญญา ปัจจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนรวมทั้ง ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน และยังมี ความแปรปรวนอื่น และสอดคล้องกับ Alexander and Simmons [11] กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็น องค์ประกอบของปัจจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียน ปัจจัยของ อิทธิพลภายนอกอื่น ๆ เช่น สภาพชุมชน ปัจจัยทางด้าน เชาว์ปัญญา ปัจจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน รวมทั้งภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน และ ยังมีความแปรปรวนอื่น ๆ ที่ไม่สามารถอธิบายได้และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bloom [12] ได้ศึกษาตัว แปร ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มีตัวแปรอยู่ 3 ประการที่เกี่ยวข้อง คือ 1) พฤติกรรมด้านความรู้ และ ความคิด (Cognitive Entry Behaviors) 2) คุณลักษณะ ทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) 3) คุณภาพทางการเรียนการสอน (Quality of Instruction)

6.1.5 องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เป็นอันดับ 5 ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ซึ่งอธิบายความ

สอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร ในองค์ประกอบที่ 5 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน ทั้งนี้ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรสามารถจัดอยู่ในองค์ประกอบที่ 5 กล่าวคือผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ชุมชนให้ความร่วมมือ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ ให้ความช่วยเหลืออุปการะโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เชื่อมั่นในศักยภาพของโรงเรียน และมีการสื่อสารกับครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน สอดคล้องกับ Caldwell [13] เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโดยกล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้ชุมชนมีความเชื่อถือในคุณภาพของการจัดการศึกษา และให้สถาบันเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ ทั้งนี้ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะทำให้เกิดการช่วยเหลือสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ในด้านศิลปวัฒนธรรมที่ต้องสืบสาน รวมทั้งภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนในเชิงบวก หมายถึง การที่มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองสนับสนุนในการกิจ และกิจกรรมของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์นักเรียนดีขึ้น

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก หากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา รวมถึงการเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ และมีเวลาว่างมาให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านภูมิปัญญา กับบุตรหลาน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนไปในเวลาเดียวกัน ส่งผลให้สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสมบูรณ์แข็งแรงขึ้น

6.1.6 องค์ประกอบที่ 6 รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 6 ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ซึ่งอธิบายความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรในองค์ประกอบที่ 6 แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัศึกษามีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

และสอดคล้องกัน ทั้งนี้ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรสามารถจัดอยู่ในองค์ประกอบที่ 6 กล่าวคือ ภาวะผู้นำทางการศึกษามีรูปแบบที่แตกต่างไปจากภาวะผู้นำขององค์กรอื่น ๆ เพราะการบริหารการศึกษาเป็นรูปแบบการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญการและทักษะในการจัดการด้านเยาวชนเพื่อสังคม และประเทศชาติ การจะนำองค์การทางการศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้จึงต้องขึ้นอยู่กับแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอน ในวงการการศึกษา พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำที่มีความหมายสำหรับการพัฒนาสำหรับการพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้สุขภาพองค์การของโรงเรียนเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสามารถนำรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ ในองค์กรของตนเองได้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละที่

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นความสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามลำดับ ดังนี้ (1) ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบบอกทุกอย่าง ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าการบอกกล่าว (Telling) เป็นการใช้บริหารสั่งการในรายละเอียด ภาวะผู้นำแบบนี้มีประสิทธิผลสูงสุด เมื่อผู้ตามไม่มีความสามารถและไม่มีความเต็มใจในการทำงาน โดยที่ผู้ตามทำตามคำบอกของผู้บริหารอย่างเดียวไม่ต้องคิด ตรงกับทฤษฎีของ Hersey and Blanchard [14] กล่าวว่า “ผู้นำแบบบอกทุกอย่างเป็นผู้นำที่ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และดูแลผู้ตามอย่างใกล้ชิด เหมาะสมกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำ” ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ Kelly [15] ที่ได้ทำการ ศึกษาวิจัย และพบว่าความสำเร็จขององค์การ 90% เกิดจากการทำงานของผู้ตาม ส่วนอีก 10% ที่เหลือเป็นผลงานของผู้นำ (2) ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบอ้างอิง ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การใช้อำนาจอ้างอิง (Referent power) เป็นความสามารถของผู้บริหาร ที่ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และสวามิภักดิ์ เป็นภาวะผู้นำที่มีอำนาจบารมี และจงใจการปฏิบัติงาน (3) ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบขายความคิด ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ผู้นำประเภทนี้ จะคอยชี้แนะผู้ตามที่ขาดความสามารถในการทำงาน แต่ถ้าผู้ตามได้รับการสนับสนุนให้ทำพฤติกรรมนั้น โดยมีรางวัลเสนอให้ ก็จะทำให้เขาเกิดความเต็มใจที่จะรับผิดชอบงานและกระตือรือร้นที่จะทำงานมากขึ้น



7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์สุขภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ ดังนั้น เพื่อให้สุขภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สมบูรณ์ และแข็งแกร่ง ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

7.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจว่าบุคลากรทุกคนในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และทุกคนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดก็ตาม

7.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับบุคลากร ทั้งในและนอกโรงเรียน ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครูและบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนให้มากขึ้น

7.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อ ข่าว กิจกรรม และควรรายงานผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบ

7.1.4 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมปลูกฝังให้นักเรียนมีความมานะพยายาม ที่จะปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น รวมถึงอบรมพัฒนาครูให้มีความเชื่อว่านักเรียนของตนมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนได้

7.1.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มากขึ้น อีกประเด็นหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขาดความเข้าใจในบทบาทของตนเอง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องชี้แจงบทบาทของกรรมการสถานศึกษาให้พวกเขาได้รับทราบ

7.1.6 ผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำหลาย ๆ แบบ โดยพิจารณาจากสถานภาพและความพอใจของผู้ตาม ผู้ตามบางกลุ่มอาจพอใจให้ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบบอกทุกอย่าง บางกลุ่มอาจพอใจให้ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบอ้างอิง และบางกลุ่มอาจพอใจให้ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบขายความคิด

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษาในเรื่องการประเมินตนเองและการใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ของผู้บริหารในการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาสถาบันการศึกษา

7.2.2 ควรมีการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสุขภาพองค์กรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลและได้รับการยกย่องในระดับชาติหรือนานาชาติ

7.2.3 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสุขภาพองค์กรของสถานศึกษาที่สังกัดอื่น ๆ เช่น สังกัดอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และเอกชน

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] The Office of the Basic Education, "The problems/barriers to basic education," [Online]. Available: <http://www.Muslimthai.com>. [Accessed 22 January 2016]. (in Thai)
- [2] The Ministry of Education, "Development Plan of The Ministry of Education in 2017 - 2021 : Executive Summary," [Online]. Available: <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/46495-2023.pdf>. [Accessed 1 September 2017]. (in Thai)
- [3] The Wallace Foundation, The school principal as leader: Guiding schools to better teaching and learning, New York: The Wallace Foundation, 2012.
- [4] J. M. Kouzes and B. Z. Posner, The leadership challenge : How to get Extraordinary things done in organization, San Francisco: Jossey - Bass, 1993.
- [5] C. Celep, Organizational Dedication, and Teachers in Education, Ankara: Ani Publication, 2000.



- [6] A. Nuchnerng, *Participative Administration Model for School Development of the Basic Education School Committee*, Master of Education, Faculty of Education, Naresuan University, 2008. (in Thai)
- [7] S. Jontapa, S. Houmhuen and S. Rittidet , "The Participation of Basic Education Committee in School Administration, A Case Study : Noen Lad Witthaya School, under Kalasin Educational Service Area Office 2," *Journal of Educational Administration*, vol. 5, no. 1, pp. 153-161, 2011. (in Thai)
- [8] W. Takhamwan and C. Sukchitt, "Participation of School Board Members in Schools under the Jurisdiction of Lampang Primary Educational Service Area Office1," in *Proceeding the 15th International conference on local development Sustain Ability*, Lampang : Lampang Rajabhat University, 2015. (in Thai)
- [9] W. Samkoset, et. al., *Alter native Education System Approach to Thai Health*, Bangkok: Printing Workshops, 2010. (in Thai)
- [10] P. Direk, *Direction for Teacher Development*, Bangkok: P.A. Living, 2011. (in Thai)
- [11] L. Alexander and L. Simmons, *The Determinants of School Achievement in Developing Countries: The Educational Production Function*, Washington, D.C.: International Bank for Reconstruction and Development Staff Working Paper, 1975.
- [12] B. Bloom, *Taxonomy of Educational Objectives*, New York: McKay, 1956.
- [13] J. B. Caldwell, *The changing role of the school principal : A review of developments in Australia and New Zealand in School-based management and school effectiveness*, London : Routledge, 1998.
- [14] P. Hersey and K. Blanchard, *Management of organizational behavior*. (5th Ed.), Englewood Cliff: N.J. Prentice Hall, 1988.
- [15] R. Kelley, *The power of follower-ship*, New York: Bantam, Doubleday & Dell, 1992.